

„общерусскі“. В українськiм відділі („історія южнорусскої-малорусскої словесности) єсть також дещо з староруського письменства, але мабуть припадково лише, головні статі написані по українськи (розвідка проф. Колесни про староруське письменство, моя про хронологію Гал.-волинської літописи і т. н.). Взагалі-ж границі не переведено ніякої консеквентно (пор. нпр. ч. 503 і 286 або 291)*), тільки відділ українського письменства сильно обчиркнено на користь російського. Подібно, хоч не так виразно, бачимо і в інших оглядах Українця.

Думаю, що всі ці недостаті виглядають ся з часом при добрій волі редакторів. Тільки побажати їм як найбільше співробітників спеціалістів, з різних словянських літератур, в тім числі — і з нашої.

М. Грушевський.

Археологическая Лѣтопись Южной Россіи, составлена под редакціей Н. Ф. Бѣляшевскаго, т. III, 1901, К., ст. 228+1 рс.

Археологическая Лѣтопись Южной Россіи. Журналъ, посвященный южно-русской старинѣ, редакторъ-издатель Н. Ф. Бѣляшевскій, 1903, N 1, ст. 86+5 рс.

Розпочате в 1899 р., в формі місячних додатків до часописи Київська Старина, археологічне видавництво д. Біляшевський закінчив третім річником з р. 1901 і постановив вилучити в осібне видання — сей плян свій він і здійснив, випустивши сими днями перший випуск своєї часописи в новій формі.

Третій річник Арх. Лѣтописи своїм характером не ріжнить ся від перших двох, обговорених в своїм часі в Записках (т. 37 і 42). Не вважаючи на очевидні старання редактора, йому не удало ся піти далі реєстровання нахідок та коротких згадок про них; розвідок не було ні одної; бібліографічні замітки, з невеликими вїтками, зроблені самим таки автором. Очевидно, за три роки свого видання, йому не удало ся притягнути до живійшої участі археологів, що займають ся територією російської України. Се дає досить сумний прогностик до запроєктованого д. Біляшевським журналу, дарма, що автор толкує характер попередніх річників браком місяця; зрештою може бути, що так воно й було! На окладниці першого випуска зреформованого видання читаємо ми довгу низку імен, і між ними багато поважних наукових сил, і ми бажаємо, аби нове видання притягнуло до як найширшої участі всі місцеві сили.

В першiм випуску подана властиво одна лише розвідка — се переклад статі д. Вовка про магідаленське майстерство, надрукована в на-

*) Не додержано й хронологічної границі оглядів — до половини XIX в.

ших Записках т. XLVI. До неї д. Хвойка додав свої замітки, де збиває погляд д. Вовка, мов то описані ним кївські орнаментовані мамутові кли належать пізньо-магідаленській добі, та доводить, що вони належать до часів старших, „чистої доби мамута“. Я в сю контрверсію не буду ближше входити, але піднесу гадку автора, піднесену і мною при реферованню розвідки д. Вовка на секції — що переносити західню класифікацію на наші нахідки та підганяти під їх типи наші явища, поки що зовсім передчасно.

Крім того знаходимо замітку д. Павлуцького про нахідки бронз під м. Нікополем, які автор вважає фрагментами грецької броне (кінного вояка) з V в. перед Хр., і вступну статтю Біляшевського, де він ставить різні дезідерати українській археології. Тут зовсім оправдане його бажання, аби вся увага дослідників не звертала ся на археологію передісторичну та княжих часів, а зайняла ся також старинностями пізнішими. Додамо до нього ще инше — аби поліпшені були способи дослідів старинностей, і дорогоцінні могили й инші останки культури не нищили ся безповоротно ріжними псевдо-археологами. Nomina sunt odiosa, але на наших очах безповоротно нищать ся ріжними „копачами“, навіть з дуже поважними іменами, cum summo ardensu наукових інституцій, такі останки, і в результаті появляють ся „колекції“, з якими потім незнати що робити.

В відділі хроніки, де зібрані відомости про діяльність наукових товариств та про археологічні нахідки, піднесено м. и. звістку про проєктовану полтавським земством публікацію візрців українського артистичного промисла. Фонди на те вже признані земством, і незадовго видавництво має початись. При тій нагоді поставимо дезідерат — аби в сїм виданню використаний був зарівно матеріял з західніх українських земель, і між ним — дорогоцінні мотиви галицького домашнього артистичного промисла.

М. Грушевський.

В. В. Хвойко — Каменный вѣкъ средняго Приднѣпровья, Мва, 1901, ст. 77, 4^о.

Під таким титулом недавно появилa ся відбитка з І т. Трудів кївського археологічного з'їзда праці д. Хвойка, де він здав нарешті справу зі своїх голосних розкопок, досі описуваних лише иншими ученими на підставі його комуїкатів уривками, частинами. Нарешті настав час ближше приглянути ся сим розкопкам, що відкривають нову сторону в передісторії нашого Подніпровья; дивно тільки, що в таку невелику працю д. Х. се стиснув. Так певне подумає кождий, беручи в руки сю працю з таким претенсіозним титулом. Дійсно, на 77 сторонах д. Хвойко описав кільканадцять стадій палеолітичної й неолітичної культури, не-